

Høringsmateriale – Forslag om tilpasning af sengekapaciteten i Psykiatrien i Region Midtjylland

Dato 10-01-2024

1-30-74-121-21

Side 1

Dette notat har til hensigt at beskrive det første af flere tilpasninger af sengekapaciteten i Psykiatrien i Region Midtjylland for at imødekomme en række udfordringer, som Psykiatrien står overfor.

Forslaget løser ikke alle kapacitetsudfordringer i Psykiatrien i Region Midtjylland, men er den første blandt flere tilpasninger, der har til formål at øge den samlede sengekapacitet i Psykiatrien i Region Midtjylland.

Den første tilpasning, som dette forslag omhandler, har primært til formål at sikre, at den nuværende sengekapacitet i Psykiatrien opretholdes. Det skyldes, at Psykiatrien i Region Midtjylland reduceres med 5 senge svarende til 9 mio. kr., som følge af lovændringen vedr. særlige pladser. Dertil kommer, at forslaget sikrer nødvendig adskillelse af børn og voksne patienter med spiseforstyrrelser.

Samlet vil forslaget betyde, at der reduceres i antallet af særlige pladser, men antallet af almenpsykiatriske senge øges i AUH Psykiatrien fra 144 til 149 i 2024:

- 5 ekstra almenpsykiatriske senge i AUH Psykiatrien
- 2 ekstra retspsykiatriske sengepladser i AUH Psykiatrien (ikke-akutte)

I løbet af 2024 vil der blive etableret yderligere 12 nye almenpsykiatriske senge i Psykiatrien i Region Midtjylland, idet et nyt almen psykiatrisk sengeafsnit i Horsens vil blive taget i brug.

Der vil således i 2024 ske en udvidelse af den almen psykiatriske sengekapacitet i Psykiatrien i Region Midtjylland med i alt 17 almenpsykiatriske senge samt 2 retspsykiatriske senge. Det forventes at påvirke belægningen positivt.

Den næste tilpasning sker i foråret 2027, hvor der tages et nyt retspsykiatrisk sengeafsnit med 16 senge i brug i AUH Psykiatrien. Det forventes også at påvirke belægningen positivt.

Når Ny psykiatri Viborg står færdigt, vil antallet af senge blive udvidet med 6 ekstra senge.

Øget sengekapacitet vil kun løse en del af udfordringen omkring overbelægning. Det er nødvendigt fortsat at have fokus på andre initiativer f.eks. samarbejde med kommunerne om færdigbehandlede patienter og samarbejde med domstolene om surrogatfængslede.

Det samlede forslag som her sendes i høring, skal imødekomme nogle af udfordringer, som Psykiatrien står med, sikre optimal udnyttelse af Psykiatriens samlede kapacitet samt bidrage til synergi på tværs af afdelingerne i AUH Psykiatrien.

Notatet indeholder følgende:

- Uddybende beskrivelser af de udfordringer, som Psykiatrien står overfor, og som er baggrund for forslaget om tilpasning af sengekapaciteten
- Det konkrete løsningsforslag samt den forventede betydning for de implicerede afdelinger
- Oversigt over hørings- og beslutningsproces

Uddybende beskrivelse af udfordringerne

Forslaget har baggrund i en række overordnede udfordringer, som Psykiatrien i Region Midtjylland står overfor, der tilsammen kræver nye løsninger:

- Reduktion af sengekapaciteten i psykiatrien som følge af en reduktion i antallet af særlige pladser¹². Dette er besluttet i den nationale økonomiaftale mellem regeringen og regionerne. Med reduktion af antal pladser reduceres budgettet med 9 mio. kr. i Region Midtjylland svarende til 5 pladser.
- Nødvendig opdeling af spiseforstyrrelsesområdet, således børn og voksne ikke længere indlægges samme sted i AUH Psykiatrien.
- Høj belægning i almenpsykiatriske sengeafsnit i hele Psykiatrien i Region Midtjylland.

Forslaget til en tilpasning af sengekapaciteten har således til formål at bidrage til en koordineret løsning på nogle af disse udfordringer, men det vil ikke løse alt. F.eks. kan det kun bidrage til at mindske presset på belægningsgraden i afdelingerne. Det kræver yderligere tiltag at løse denne udfordring.

De ovenfor skitserede udfordringer er nærmere beskrevet nedenfor.

Reduktion af sengekapacitet sfa. reduktion i antallet af særlige pladser på landsplan og dermed reduktion i finansiering

I forbindelse med økonomiaftalen for 2024 mellem regeringen og regionerne skal antallet af særlige pladser reduceres på landsplan svarende til en reduktion på 5,6 pladser i Region

¹ Gælder både særlige pladser samt ommærkede pladser.

² Der forventes en navneændring af de særlige pladser på et tidspunkt, men for nuværende kaldes de særlige pladser i dette notat.

Midtjylland. Det betyder reelt, at sengekapaciteten reduceres tilsvarende. Samtidig reduceres budgettet i Region Midtjylland med 9 mio. kr. årligt til at drive de særlige pladser. Det er således nødvendigt, at der findes en anden løsning ift. de særlige pladser grundet den manglende finansiering.

Samtidig sker der også fra medio 2024 en række ændringer ift. de særlige pladser. Det betyder blandt andet, at regionerne selv visiterer til de særlige pladser, således regionerne selv har styring med, hvem der skal indlægges i dette tilbud. Det vil stadig være sengepladser med et rehabiliterende fokus. Lovudkastet vedr. særlige pladser er i høring, hvor følgende fremgår ift. målgruppebeskrivelse for de særlige pladser: "*Med hensyn til målgruppe vil de kommende pladser i et længerevarende tilbud forankret i den regionale psykiatri skulle kunne rumme patienter, som opfylder kriterier svarende til dem, der i dag gælder for at blive visiteret til de særlige pladser på psykiatrisk afdeling, jf. psykiatrilovens § 42 c.*"

Manglende adskillelse af indlagte børn og voksne med spiseforstyrrelse

Region Midtjylland er den eneste region, hvor børn, unge og voksne med spiseforstyrrelser indlægges på samme sengeafsnit (S3 i Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling). Den nuværende organisering giver en række udfordringer for behandlingen af patienter med spiseforstyrrelse, hvorfor Psykiatrien gennem længere tid har arbejdet for at opdele området. Den manglende adskillelse er dels i strid med børnekonventionen, og dels giver den dårligere vilkår for behandling af børn og unge samt voksne.

I første omgang er det ambulante område opdelt pr. 1. november 2023, således voksne patienter med spiseforstyrrelse fremadrettet behandles i Afdeling for Depression og Angst (ADA), AUH Psykiatrien.

Der har været en grundning afdækning af muligheden for opdeling af det nuværende sengeafsnit for spiseforstyrrelser (S3) i Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling (BUA) i et afsnit for børn og unge og et afsnit for voksne. Dette kan dog ikke realiseres hverken i de fysiske rammer eller driftsmæssigt.

Høj belægning i de almenpsykiatriske sengeafsnit i hele Region Midtjylland

Psykiatriske sengeafsnit i hele Region Midtjylland har vedvarende en meget høj belægning. Udfordringerne forstærkes yderligere af, at flere afdelinger oplever, at patienternes sygdomsbillede er mere komplekst end tidligere. Disse udfordringer viser sig på forskellig vis i de enkelte afdelinger, men fælles for alle afdelinger er, at overbelægning belaster både patienter og medarbejdere. Psykiatrien kan ikke løse udfordringerne med overbelægning inden for de nuværende fysiske rammer.

Forudsætninger for løsningsforslaget

Følgende afsnit har til hensigt at beskrive de forudsætninger, der ligger til grund for det forslaget, der sendes i høring samt forskellige opmærksomhedspunkter.

Planlagte udvidelser af sengekapaciteten

Som beskrevet indledningsvist, vil der i de kommende år ske en udvidelse af sengekapaciteten. Følgende er planlagt:

- 12 nye sengepladser i Horsens, der kan tages i brug sensommeren 2024.

- 16 nye retspsykiatriske sengepladser i Skejby, der kan tages i brug i foråret 2027.
- 6 ekstra sengepladser i Viborg i forbindelse med Ny psykiatri Viborg tidligst i 2029.

Det er for nuværende ikke muligt med yderligere udvidelse af sengekapaciteten ud over det allerede planlagte.

En tilpasning af sengekapaciteten skal således holdes inden for de nuværende bygningsmæssige rammer samt det planlagte nybyggeri og samtidig holdes inden for det driftsbudget, der er givet.

Følgende tabel viser det nuværende antal senge fordelt på de forskellige afdelingers optageområde samt pr. 10.000 indbyggere. Tabellen dækker over voksenpsykiatrien, hvilket også betyder, at befolkningskolonnen kun består af voksne (18+). Børn og unge er således sorteret fra i opgørelsen, herunder også i antal senge pr. 10.000 indbyggere. Derudover er antallet af senge eksklusiv særlige pladser samt retspsykiatriske pladser.

optageområde	Befolkning (18+ årige)	alm senge	per 10.000 (18+ årige)
RP Gødstrup	229.090	67	2,92
RP Horsens	181.217	41	2,26
RP Midt	191.642	58	3,03
RP Randers	184.098	50	2,72
AUH Psykiatri	300.322	144	4,79

Alternative løsningsscenarier

Hospitalsledelsen har tidligere arbejdet med en række forskellige scenarier og har efterfølgende afsøgt flere andre muligheder, herunder:

- Flytning af spiseforstyrrelsesbehandling af voksne til Regionspsykiatrien Horsens (RP Horsens)
- Anden fordeling af de særlige pladser
- Flytning af de særlige pladser i AFP til RP Horsens nye sengeafsnit

Dette forslag vurderes som værende det mindst indgribende forslag i den samlede hospitalsplanlægning, som kan holde sig inden for de eksisterende og fremtidige planlagte fysiske rammer samt den økonomi, der er til rådighed, og som samtidigt er muligt både fagligt og i forhold til specialeplanen.

Øvrige opmærksomhedspunkter

Der er desuden følgende væsentlige opmærksomhedspunkter, man skal have for øje i den videre proces:

- Grundlæggende løser forslaget ikke alle kapacitetsmæssige udfordringer, som Psykiatrien står overfor. Der vil fortsat skulle arbejdes på forskellige andre indsatser for at nedbringe overbelægningen i Psykiatrien f.eks. reduktion i antallet af færdigbehandlede patienter.
- Regionerne overtager gradvist fra medio 2024 dobbeltdiagnose behandlingen fra kommunerne. I takt med at regionerne overtager behandlingen af patienter med dobbeltdiagnoser, må det forventes, at der vil opstå et behov for stationær

misbrugsbehandling både blandt borgere, som psykiatrien i dag ikke har kendskab til samt til misbrugsbehandling af kendte patienter. Det vil være gældende for alle Psykiatriske afdelinger i Region Midtjylland (og i Danmark).

- Forslaget løser ikke for nuværende de udfordringer, der er ift. retspsykiatriske patienter i de almenpsykiatriske sengeafsnit. Det forventes, at udfordringerne mindskes, når det nye retspsykiatriske sengeafsnit R5 står færdigt i foråret 2027. Det er derfor også nødvendigt at supplere med andre midlertidige løsninger ift. denne problemstilling.

Forslag til tilpasning af Psykiatriens sengekapacitet

På baggrund af ovenstående udfordringer samt under hensyntagen til den samlede økonomi og de fysiske rammer foreslås en samlet koordineret tilpasning af sengekapaciteten i Psykiatrien.

FORVENTET EFFEKT AF FORSLAGET:

Det forventes, at det beskrevne løsningsforslag vil bidrage til at løse en del af de skitserede udfordringer:

- Sengekapaciteten i den almene voksenpsykiatri opretholdes (og udvides) i Skejby, hvilket forventes vil påvirke belægningssituationen positivt. Det samlede antal af almenpsykiatriske senge øges således fra 144 til 149 i ADA og AFP. Dertil kommer to ekstra retspsykiatriske pladser, der vil aflaste særligt AFP. Finansiering af dette er sikret gennem tilførsel af midler fra det regionale budgetforlig, der bl.a. er dedikeret til de kapacitetsudfordringer der er i voksenpsykiatriens almene sengeafsnit.
- Der sker en opdeling af spiseforstyrrelsesområdet således behandling styrkes for både børn og unge samt voksne og børnekonventionen samtidig overholdes.

Samtidig vil det betyde:

- En faglig robustgørelse af Psykiatrien ved at øge kapaciteten og sikre optimal kapacitetsudnyttelse gennem forventede faglige synergier ift. en række patientgrupper, der i dag findes i både ADA og AFP (ældre, patienter med demens og patienter med somatisk komorbiditet).

Det nærmere løsningsforslag indeholder følgende elementer og vil træde i kraft pr. i 2/3 kvartal 2024.

Flytning af særlige pladser internt i AFP – fra S6 til S8.

De nuværende 16 særlige pladser i AUH Psykiatrien reduceres til 11 og flyttes til S8 i AFP. Antallet af særlige pladser reduceres derved samtidigt med 5 pladser.

De tilbud der er i det nuværende S6 (bl.a. Gaming United – e-sport), fastholdes i de nye rammer i S8.

Det fremgår af data, at patienterne i de særlige pladser i Skejby i høj grad kommer fra AUH Psykiatriens optageområde og i høj grad tilhører AFP's målgruppe. Derfor vurderes det, at patientgruppen vil profitere mest af, at de særlige pladser bliver i AUH Psykiatrien og i AFP.

Det skal undersøges, om der er behov for mindre bygningsmæssige justeringer som følge af, at de særlige pladser flyttes til S8.

Flytning af fire sengepladser fra BUA til ADA

Der flyttes svarende til fire sengepladser fra S3 (BUA) til ADA. Den ledige kapacitet i BUA anvendes til en omlægning fra stationær aktivitet til anden aktivitet inden for BUA's målgruppe. Herved frigøres forventeligt kapacitet, der skal indgå i den løsningsmodel, der arbejdes på i BUA mhp. nedbringelse af ventetid som følge af en kraftig øget patienttilgang.

Der skal således indenfor ADA's samlede sengekapacitet etableres et tilbud for spiseforstyrrelse til voksne, således at al behandling af voksne med spiseforstyrrelse samles i voksenpsykiatrien.

S6 forankres fremadrettet i ADA

Der etableres 16 almene sengepladser i S6 i AUH Psykiatrien, idet der ved flytningen af de særlige pladser til S8 vil opstå ledige lokaler i S6. Det nye S6 forankres i ADA. Det vil understøtte, at der kan etableres et samlet behandlingstilbud i ADA til voksne med spiseforstyrrelser, der vil bidrage til en faglig robustgørelse af det samlede behandlingstilbud. ADA har allerede på nuværende tidspunkt behandlingen af en række patienter med spiseforstyrrelse, og skal derudover overtage svarende til 4 patienter fra BUA.

Målgruppe for S6

Målgruppen for det nye S6 vil bl.a. være voksne borgere med spiseforstyrrelser, således der etableres et samlet behandlingstilbud vedr. spiseforstyrrelser, som er forankret i ADA. Patientgruppen i sengeafsnittet skal derudover bestå af patientgrupper indenfor ADA's målgruppe. Dette skal sikre, at der skabes et godt behandlingsmiljø på afsnittet og medvirke til optimal udnyttelse af kapaciteten.

Samling af patientgruppe i ADA for at balancere kapacitet og skabe synergi

I både ADA og AFP findes ældre patienter, patienter med demens og patienter med somatisk komorbiditet. Langt størstedelen af disse patienter indlægges fremover i S4 i ADA, mhp. at skabe et godt fagligt miljø om denne patientgruppe og samtidig undgå, at kapaciteten reduceres i AFP som følge af, at de særlige pladser placeres i S8. For AFP's vedkommende svarer det til ca. 8 senge, der således indlægges i ADA's S4 (sengeafsnit med plads til 24 patienter), hvor ADAs patienter tilhørende ovenstående grupper allerede er indlagt.

Det vurderes, at der med denne patientgruppe kan sikres størst mulig synergieffekt i patientbehandlingen i S4. Der er samtidig mulighed for at opbygge en ekspertise og kompetenceudvikling blandt personalet ift. patienter med psykisk sygdom og somatisk komorbiditet.

Målgruppen for den fælles patientgruppe i en del af S4 er således:

- Patienter med somatisk komorbiditet
- Ældre patienter
- Patienter med demens

Proces for etablering af fælles patientgruppe S4:

For at sikre den bedst mulige overgang til en ny model for fælles patienter i S4, skal der gennemføres en proces med involvering af flere ledere og medarbejdere i ADA og AFP. Dette skal bl.a. belyse faglig ambition og forventet synergieffekt, kompetenceudvikling m.v. samt plan for og konkrete aftaler om det videre samarbejde ift. S4.

Det er en vigtig forudsætning for dette arbejde, at AFP og ADA ser på den samlede planlægning af kapaciteten som et fælles ansvar, således der sikres optimal udnyttelse af den tilgængelige kapacitet i alle sengeafsnit i AUH Psykiatrien, herunder i S4.

Det er, som tidligere beskrevet, en forventning om, at færdiggørelsen af R5 (nyt retspsykiatrisk afsnit) vil aflaste AFP's sengekapacitet væsentligt i forhold til indlæggelse af patienter der følges i Retspsykiatrisk ambulatorium. Når dette afsnit står færdigt i 2027 skal det derfor vurderes, om sengekapaciteten er rigtigt fordelt mellem patientgrupper og om der er opnået synergi og forventet effekt af de ovenstående forandringer.

For at sikre at kapacitet i AFP ikke mindskes frem til R5 er færdig, iværksættes desuden følgende to initiativer.

RP Horsens hjemtager to retspsykiatriske patienter fra AFP

Aftalen mellem RP Horsens og AFP, hvor RP Horsens har haft råderet over to senge i AFP til retspsykiatriske patienter med regionsfunktionstilknytning ophører pr. 1/9. RP Horsens skal således hjemtage to retspsykiatriske patienter pr. 1/9 2024.

Dette vil bidrage til at frigøre kapacitet svarende til to senge i AFP.

Etablering af to retspsykiatriske sengepladser (ikke-akutte) i R2 og R4

Indtil R5 står færdigt, arbejdes der på en midlertidig løsning for at reducere antallet af retspsykiatriske patienter i AFP. Det sker ved inddragelse af to nul-stuer i retspsykiatrien mhp. etablering af to retspsykiatriske sengepladser (ikke-akutte) i hhv. R2 og R4.

Retspsykiatrisk klinik har sammen med de retspsykiatriske sengeafsnit et medansvar for, at de to nye retspsykiatriske sengepladser udnyttes til patienter, der for nuværende indlægges i AFP samt de to pladser til patienter fra Horsens frigøres, så patienter fra Horsens optageområde i behandling i Retspsykiatrisk Ambulatorium indlægges i Horsens.

Dette vil bidrage til en ekstra kapacitet svarende til to senge i AFP.

Betydning for de involverede afdelinger

AFP

Der er pr. dags dato 70 normerede almenpsykiatriske senge i AFP. Derudover er der 16 særlige pladser og 2 pladser afsat til RP Horsens.

Den samlede normerede sengekapacitet efter tilpasningen i AFP som minimum indtil 2027 er som følger:

- 69 normerede almenpsykiatriske senge til AFP's målgruppe, heraf
 - 61 almenpsykiatriske senge i sengeafsnit (24+24+13)
 - 8 almenpsykiatriske senge placeret i ADA S4
- Derudover frigøres 4 senge i AFP ved:
 - Etablering af 2 retspsykiatriske sengepladser (ikke-akutte) i nul-stuer i Retspsykiatrisk Afdeling.

- RP Horsens hjemtager to retspsykiatriske patienter.
- 11 særlige pladser

Det forventes, at ved at visitationsretten over de særlige pladser overgår til regionen, kan kapaciteten i de særlige pladser udnyttes i væsentlig højere grad end i dag, hvilket også vil bidrage til en optimeret udnyttelse af den samlede kapacitet.

Når R5 står færdig, forudsættes det, at AFP kan afgive en relativ stor del af deres retspsykiatriske patienter til R5.

AFP skal fortsat drifte rådgivningstelefonen og fastholder bevillingen på ca. 3 mio. kr. til dette tiltag.

ADA

Der er pr. dags dato 72 normerede almenpsykiatriske senge i ADA. Den samlede normerede sengekapacitet efter tilpasningen til ADA's målgruppe er som følger:

- 80 normerede almenpsykiatriske senge

Fremadrettet overgår flowtelefonen desuden til ADA, da ADA har flest almenpsykiatriske senge, og AFP ikke fik midler til denne funktion ifm. flytningen til Skejby, hvorfor denne funktion overtages uden yderligere budget.

BUA

Der skal ikke længere indlægges voksne med spiseforstyrrelse i BUA. Økonomien til de 4 sengepladser bliver i BUA, og de ledige midler og ledige lokaler anvendes til øget aktivitet, således at tilgængeligheden til børne- og ungdomspsykiatrien øges.

Regionspsykiatrien Horsens

RP Horsens skal hjemtage to retspsykiatriske patienter fra AFP pr. 1/9 2024 i forbindelse med ibrugtagning af de 12 nye sengepladser for at frigøre kapacitet i AFP.

Retspsykiatrisk Afdeling AUH Psykiatrien

Der inddrages to nul-stuer mhp. etablering af to retspsykiatriske sengepladser (ikke-akutte) i hhv. R2 og R4, indtil R5 står færdigt i 2027.

Oversigt over hørings- og beslutningsproces

Nedenfor er skitseret den kommende hørings- og beslutningsproces vedr. forslag om tilpasning af sengekapacitet.

- Fra 10. januar til 31. januar 2024: Høring i LMU i ADA, AFP, BUA og Retspsykiatrisk Afdeling
- 6. februar 2024: Behandling på ekstraordinært møde i Psykiatriens HMU
- 13. februar 2023: Hospitalsledelsen behandler høringssvarene og træffer endelig beslutning
- Februar – april 2024: Personaleproces med præferencerunde
- April-juni 2024: Videre planlægning af tilpasning af sengekapaciteten
- Sommeren 2024: Tilpasning af sengekapaciteten gennemføres

For at opretholde kapaciteten anvendes en del af de midler, der i det regionale budgetforlig er øremærket sengekapaciteten, til at gennemføre denne ændring. Det er således muligt at opretholde samme kapacitet, og der vil derfor ikke blive tale om reduktion i antal stillinger eller i kapaciteten.

Der gennemføres en præferencerunde for medarbejdere i S6, S8 og S10 i AFP med henblik på fremtidig placering i AFP og ADA. På baggrund af præferencerunden tilbydes medarbejderne et job. Der forsøges at tage hensyn til medarbejdernes ønske i præferencerunden, men det kan ikke garanteres, at alle får deres præference opfyldt.